

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van de Sint-Jozefkapel of Kapel van de Vrede met ommevang en oorlogsgedenkteken in Brakel (Nederbrakel)

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Brakel, 1ste afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/45059/170.1

Dossiernummer: 4.001/45059/104.1

Omschrijving:

Sint-Jozefkapel of Kapel van de Vrede met ommevang Jozefs Smart en Vreugde en oorlogsgedenkteken met Christus aan het kruis,
Toepkapelstraat zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 06 FEB. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

- Het departement Leefmilieu Natuur & Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen bracht op 20 januari 2017 een gunstig advies uit van de dienst Ondergrond Vlaanderen, de dienst Land en Bodembescherming en de dienst Natuurlijke Rijkdommen. In antwoord op de vraag voor advies voor de voorlopige bescherming werd meegedeeld dat de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke rijkdommen geen bemerkingen heeft over de aspecten bodembescherming, ondergrond en natuurlijke rijkdommen.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- Het agentschap Natuur en Bos bracht op 26 januari 2017 een gunstig advies uit. Het agentschap deelde mee dat zij geen opmerkingen formuleren over deze bescherming. Het agentschap noteerde bijkomend dat 'de verplichtingen inzake instandhoudingsdoelstellingen die gelden in hoofde van een administratieve overheid overeenkomstig artikel 36ter, §1 en §2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu onverminderd dit advies gelden'.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) deelde op 20 januari 2017 mee dat zij geen elementen in het dossier over de Sint-Jozefkapel zien waarover ze advies kunnen geven. Hun advies is bijgevolg gunstig.

Het INBO signaleerde wel een tikfout op pagina 12 van het inhoudelijk dossier: wasplaten in plaats van wasplanten. Dit zal worden rechtgezet.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- De Vlaamse Landmaatschappij (VLM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), De Watergroep en het Vlaams Energieagentschap (VEA) brachten geen advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies is gunstig en heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. **Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Brakel**

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

Gemeente Brakel.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over deze bescherming. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. **Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)**

Het advies werd gevraagd op 19 januari 2017.

De VCOE bracht op 16 februari 2017 een voorwaardelijk gunstig advies uit en formuleerde zes vragen over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vindt het positief dat een uitgebreid dossier voor advies werd voorgelegd. Ze spreekt zich in haar advies uit over (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan, (d) de lijst van cultuurgoederen en (e) het beschermingsvoorstel.

- Behandeling van een algemene opmerking

De Sint-Jozefkapel werd in 1924 gebouwd als dankbetuiging omdat het dorp gespaard bleef van het oorlogsgeweld tijdens het eindoffensief van WO I. De commissie meent dat uit het inhoudelijk dossier niet valt op te maken of het voorstel tot bescherming kadert binnen het thema van WO I en de bijhorende oorlogsgedenktekens. Volgens de commissie ontbreekt een globaal beeld van de bewaarde representatieve neogotische kapellen in Vlaanderen in het dossier, waardoor het moeilijk is de Sint-Jozefkapel naar waarde te schatten. De commissie vraagt om de aanleiding voor de bescherming te verduidelijken en de erfgoedwaarde van de Sint-Jozefkapel te kaderen op Vlaams niveau.

Antwoord

De uitwerking van het beschermingsvoorstel voor de Sint-Jozefkapel is het gevolg van een ad-hocaanvraag tot bescherming die door derden ingediend werd. De bevoegde minister heeft in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed 2014-2019 expliciet opgenomen dat er ruimte wordt voorzien voor de behandeling van ad-hocbeschermingsvragen. De minister plaatste het onderzoek naar de erfgoedwaarden en de uitwerking van een dossier voor de Sint-Jozefkapel en omringende kapelsite op de beschermingskalender 2016-2017.

De opmaak van het voorliggende beschermingsdossier behoort dus tot het omvangrijke pakket ad-hocaanvragen die het agentschap Onroerend Erfgoed jaarlijks ontvangt en waaruit de minister – naast de thematische pakketten - een selectie maakt.

Gezien de hoge ensemblewaarde van het oorlogsgedenkteken met ommegang en Sint-Jozefkapel, paste de kapelsite niet in het pakket beschermingswaardige solitaire oorlogsgedenktekens in Vlaanderen dat in de periode 2011 in opdracht van de bevoegde minister werd opgemaakt. Historisch zijn de erfgoedrelicten natuurlijk nauw verbonden met het thema van WO I en de bijhorende oorlogsgedenktekens.

Het huidige sjabloon voor het inhoudelijk dossier voorziet geen plaats voor de vermelding van de aanleiding van een beschermingsdossier. Dit wordt opgenomen in een niet voor derden toegankelijke afzonderlijk administratieve fiche.

Volledigheidshalve zal op vraag van de VCOE de aanleiding beknopt worden toegevoegd aan het inhoudelijk dossier onder punt 1. Beschrijvend gedeelte (pagina 4).

De VCOE vraagt de toevoeging van een overzicht van de bewaarde representatieve neogotische kapellen in Vlaanderen aan het inhoudelijk dossier.

Het agentschap kan niet op deze vraag ingaan. Momenteel is dergelijk overzicht niet beschikbaar. Het valt ook buiten de opzet van en buiten de beschikbare tijd om in het kader van een beschermingsdossier dergelijk overzicht uit te werken. Het agentschap meent dat zowel de historische ontwikkeling van de Sint-Jozefkapel in relatie tot de diverse erfgoedrelicten op de kapelsite, als de (historische, architecturale, ruimtelijk-structurende en wetenschappelijke) erfgoedwaarden ervan voldoende worden geduid om deze te kunnen evalueren.

- Behandeling artikel 1 van het ministerieel besluit

De commissie ondersteunt artikel 1 van het ministerieel besluit, maar formuleert een bedenking met betrekking tot de cultuurgoederen.

De VCOE merkt op dat de beelden die zijn opgenomen als cultuurgoederen weinig worden beschreven in het inhoudelijk dossier, maar wel gedetailleerd beschreven en uitgebreid gemotiveerd in de afzonderlijke lijst cultuurgoederen. Het adviesorgaan meent dat het positief is dat in dit laatste document aandacht is voor de waardeversterkende band tussen de cultuurgoederen en het monument, het samen voorkomen en hun historische verbondenheid. De commissie oordeelt evenwel dat het waarderend onderzoek met betrekking tot de cultuurgoederen integraal deel moet uitmaken van het beschermingsvoorstel en vraagt het inhoudelijk dossier op dit punt aan te passen. Aansluitend daarbij stelt de VCOE dat de beelden en kaarsenhouders volgens de bijgevoegde lijst cultuurgoederen *'kwaliteitsvolle en representatieve getuigen van de eind-19de en begin-20ste-eeuwse religieuze beeldhouwkunst'* zijn, maar dat er weinig informatie opgenomen is over de kwaliteit van de gipsen beelden en over wie de ontwerper zou zijn.

Antwoord

Zoals de commissie opmerkt is de uitgebreide beschrijving en bijhorende motivatie van de tot de bescherming horende cultuurgoederen opgenomen in de bijgevoegde lijst cultuurgoederen. Het agentschap Onroerend Erfgoed kan geen gevolg geven aan de vraag van de commissie om de gegevens van dit document te integreren in het inhoudelijk dossier. Vanwege de

bescherming van de privacy is er sinds 2016 een interne richtlijn die stelt dat informatie over de cultuurgooden niet publiek toegankelijk is. Daarom wordt bij de opmaak van nieuwe beschermingsdossiers, de beschrijving en motivatie van de cultuurgooden in een afzonderlijke bijlage opgenomen en niet meer in het inhoudelijke dossier.

Alle beschikbare informatie over de plaatsing, datering, historische gegevens en dergelijke van de cultuurgooden is opgenomen in de afzonderlijke bijlage met lijst cultuurgooden.

- Behandeling artikel 2 van het ministerieel besluit

Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden (historische, architecturale, ruimtelijk-structurende en wetenschappelijke), -elementen en -kenmerken die de bescherming van de Sint-Jozefkapel met ommegang en oorlogsgedenkteken verantwoorden.

Het is voor de commissie echter onduidelijk in welke mate er effectief uitsluitel bestaat dat de kapel ontworpen is door Jules Coomans. Op pagina 13 van het inhoudelijk dossier staat: *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede wordt toegeschreven aan de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot'*. Deze onderbouwing is volgens de adviesraad niet voldoende om bij de architecturale waarde te kunnen spreken van een representatief voorbeeld en betekenisvol ontwerp binnen het oeuvre van Jules Coomans.

De commissie vraagt om ook te overwegen om een artistieke waarde toe te kennen aan de Sint-Jozefkapel en op te nemen in artikel 2 van het beschermingsbesluit, omdat de religieuze inrichting van de kapel gelinkt kan worden aan een aantal niet onbelangrijke kunstenaars en producenten van neogotische kunstobjecten. Zo wordt het H. Jozefglasraam en bijhorend gevlochten traliewerk toegeschreven aan glazenier Coppejans uit Gent en de kruisweg in volkse neogotische stijl aan Parentini uit Brussel.

Antwoord

Ingenieur en architect Jules Coomans stond weldegelijk in voor het ontwerp van de Sint-Jozefkapel. In het inhoudelijk dossier en in het ministerieel besluit is dit wellicht iets te voorzichtig geformuleerd. Om twijfel te voorkomen zal dit op de volgende plaatsen tekstueel aangepast worden:

- Inhoudelijk dossier onder punt 1.2.2. Bouw van de kapel (pagina 5). Het zinsdeel *'Naar alle waarschijnlijkheid betreft dit'* wordt geschrapt en vervangen door *'Dit betreft' architect Jules Coomans (1871-1937) die vanaf 1895 stadsarchitect van Ieper was en waaraan in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed een 150-tal relictten worden gelinkt.*
- Inhoudelijk dossier onder punt 2.1.1. Historische waarde (pagina 13). Het onderliggende zinsdeel in de zin *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede wordt toegeschreven aan de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'* wordt sterker verwoord en vervangen door *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede is van de hand van de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'*

Naar analogie met de wijzigingen in het inhoudelijk dossier wordt het voorstel van ministerieel besluit op dezelfde punten ook gewijzigd:

- Ministerieel besluit onder hoofding: Overwegende dat de Sint-Jozefkapel of Kapel van de Vrede met ommegang Jozefs Smart en Vreugde en oorlogsgedenkteken met Christus aan het kruis, als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:
(...)
Het onderliggende zinsdeel in de zin *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede wordt toegeschreven aan de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote*

naambekendheid genoot.' wordt sterker verwoord en vervangen door 'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede is van de hand van de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'

Het agentschap kan niet ingaan op de vraag van de commissie om de artistieke waarde toe te voegen. Het agentschap oordeelt dat de artistieke waarde in vergelijking met andere beschermingsdossiers niet expliciet genoeg aanwezig is om als een afzonderlijke waarde te worden toegekend.

Glazenier Coppejans stond in voor het ontwerp van het Sint-Jozefglasraam. De ontwerper van de andere glasramen is voornamelijk niet bekend. Het agentschap Onroerend Erfgoed verkoos daarom om de interieurwaarde, als wezenlijk onderdeel van het kapelontwerp, onder te brengen in de architecturale waarde die in het ministerieel besluit reeds als volgt wordt gedefinieerd:

Overwegende dat de Sint-Jozefkapel of Kapel van de Vrede met ommegang Jozefs Smart en Vreugde en oorlogsgedenkteken met Christus aan het kruis, als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

(...)

Inwendig behield de onbepleisterde kapel, haar oorspronkelijke interieuraankleding en -afwerking in neogotische stijl, waaronder het oorspronkelijke overkluisende houten gewelf, het hardstenen Sint-Jozefaltaar, de kruiswegstaties, de polychrome glas-in-loodramen met onder meer de voorstelling van de patroonheilige geleverd door het Gentse atelier Coppejans, vaste offerblokken met relikwieën, een aantal beeldconsoles, alsook diverse tot de vaste kapeluitrusting behorende cultuurobjecten zoals heiligenbeelden en kaarsenhouders die gelinkt zijn aan de Sint-Jozefkapel.

- Behandeling artikel 3 van het ministerieel besluit

De commissie erkent de beheersdoelstellingen die zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit.

Het adviesorgaan stelt vast dat naast beheersdoelstellingen ook verplichtingen worden geformuleerd. De commissie wijst erop dat (beheers)doelstellingen per definitie uiting geven aan een 'streven' en aldus moeten omschrijven welk globaal toekomstbeeld men met een bescherming beoogt te bereiken. Een doelstelling kan volgens de commissie dus nooit verplicht worden gemaakt. De VCOE vraagt daarom om de verplichtingen te herformuleren en in te schrijven in de beheersdoelstellingen voor het monument.

Antwoord

De beheersdoelstellingen worden in het Onroerenderfgoeddecreet omschreven als volgt: *'de toekomstige beheersdoelstellingen die de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden omschrijven die aanleiding gegeven hebben tot de bescherming'*.

Beheersdoelstellingen zijn dus gericht op het behoud (en de eventuele versterking) van de erfgoedwaarden, erfgoedelementen en -kenmerken van een beschermd erfgoedrelict. Deze doelstellingen kunnen algemeen alsook specifiek, zogenaamd 'op maat' van het beschermde goed geformuleerd worden. De geformuleerde beheersdoelstellingen moeten de zakelijkrechthouders (eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers op weg helpen om de erfgoedwaarden maximaal in stand te houden of te verbeteren. Ze hebben de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden voor ogen. Zakelijkrechthouders en gebruikers dienen rekening te houden met deze beheersdoelstellingen als ze bijvoorbeeld werken wensen uit te voeren aan het beschermd goed. Ook de overheid dient met deze doelstellingen rekening te houden als ze over deze werken advies moet geven of als ze toelating moet geven voor die werken.

Het agentschap Onroerend Erfgoed meent dat twee 'soorten beheersdoelstellingen' kunnen worden onderscheiden.

Eenzijds de wenselijke ontwikkelingen, die meestal gericht zijn op de versterking van de erfgoedwaarden, zoals de VCOE in haar advies terecht aanhaalt.

Anderzijds oordeelt het agentschap, in tegenstelling tot de adviesraad, dat in beheersdoelstellingen ook zaken kunnen worden verwoord die absoluut verboden of verplicht zijn teneinde de erfgoedwaarden, erfgoedelementen en -kenmerken maximaal te vrijwaren en om schadelijke handelingen te vermijden. Voor deze laatste vorm van beheersdoelstellingen kunnen niet zondermeer vergunningen of toelatingen worden verleend.

Deze interpretatie wordt ook verwoord in de algemeen inleidende tekst in het inhoudelijk dossier, dat verwijst naar artikel 3 van het ministerieel besluit.

Omdat voor de verplichte beheersdoelstellingen niet zondermeer toelatingen kunnen worden verleend, is het agentschap Onroerend Erfgoed akkoord om de verplichting in het ministerieel besluit van de Sint-Jozefkapel tot het behoud in situ van de cultuurgoederen niet meer verplichtend te maken maar wenselijk.

Het ministerieel besluit wordt als volgt gewijzigd:

- Artikel 3. §2. 2° *het behoud van de in de bijgevoegde lijst opgesomde cultuurgoederen in situ*; wordt geschrapt en vervangen door :
- Artikel 3. §1. 7° *het behoud van de in de bijgevoegde lijst opgesomde cultuurgoederen in situ is wenselijk en wordt vooropgesteld.*

Het agentschap Onroerend Erfgoed wenst de twee overige als verplichting geformuleerde beheersdoelstellingen niet te wijzigen.

- Behandeling artikel 4 van het ministerieel besluit

Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. Naast de vier generieke voorschriften wordt tevens het passend beheer van de schrale graslanden vooropgesteld.

De commissie formuleert in haar advies geen opmerkingen met betrekking tot artikel 4.

- Behandeling artikel 5 van het ministerieel besluit

De commissie ondersteunt grotendeels de toelatingsplichtige handelingen, onderverdeeld in plichten voor het monument, het interieur en de cultuurgoederen van het monument, zoals opgesomd in artikel 5 van het ministerieel besluit.

De VCOE formuleert wel twee opmerkingen met betrekking tot artikel 5. §1. 6° i) en artikel 5. §1. 6° d).

- Artikel 5. §1. 6° i) *het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en parken*;
- De commissie oordeelt dat op basis van het inhoudelijk dossier niet blijkt dat het kapelhof een historisch park of tuin betreft. De VCOE vraagt daarom om deze toelatingsplicht te schrappen.
- Artikel 5. §1. 6° d) *het vellen of beschadigen van bomen en struiken, met uitzondering voor dode bomen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en struiken tot gevolg kan hebben*;
- De commissie merkt op dat beplantingen op het kapelhof doorheen de tijd meermaals gewijzigd zijn. De huidige bomen en struiken zijn grotendeels van recente datum. Het adviesorgaan vraagt daarom meer flexibiliteit inzake de groenaanleg mogelijk te maken en suggereert de toelatingsplicht te herformuleren zodat deze enkel van toepassing is op de meest waardevolle en beeldbepalende beplantingen.

Antwoord

Artikel 5. §1. 6° i): het agentschap Onroerend Erfgoed stelt voor om de omschrijving 'historische tuinen en parken' beter te definiëren om verwarring te voorkomen en het artikel

te wijzigen in het *'structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg en inrichting van de kapelhof'*.

Een kapelhof is een tuin horende bij een kapel en betreft een type van historische tuin. Om bij toekomstig beheer impact te kunnen hebben op de erfgoedwaarden van de bij de Sint-Jozefkapel horende kapelhof met beplanting en aanleg is het van belang deze verfijnde toelatingsplicht in het ministerieel besluit op te nemen.

Wat artikel 5.§1. 6° d) met betrekking tot het vellen of beschadigen van bomen en struiken betreft kan het agentschap het volgende meedelen. De bomen en struiken op de kapelhof variëren in leeftijd. Het zijn beplantingen die passen op dergelijke site. De structuur van de perceelsrandbeplantingen is ook origineel. Bij toekomstig beheer dient het vellen van bomen en struiken te worden afgewogen ten opzichte van de erfgoedwaarden. Na toelating kunnen eventueel levende beplantingen worden geveld, mogelijk met voorwaarden zoals heraanplant. Ook de heraanplant dient te worden afgewogen ten opzichte van de erfgoedwaarden. Om dit deskundig beheer in de toekomst te kunnen doen, is het behoud van deze bepaling in het ministerieel besluit als toelatingsplichtige handeling noodzakelijk.

Conclusie: het advies heeft een zeer beperkte invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

Het ministerieel besluit wordt als volgt aangepast:

- Artikel 5.§1. 6° i) *het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en parken*; het onderstreepte zinsdeel wordt geschrapt en vervangen door
- Artikel 5.§1. 6° i) *het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg en inrichting van de kapelhof*.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen waren gunstig. Enkel het advies van de VCOE heeft slechts in zeer beperkte mate invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

Het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit werden op een aantal punten tekstueel verfijnd of verduidelijkt en als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier

- 1. Beschrijvend gedeelte (pagina 4) – aanleiding van dossier wordt toegevoegd.
- 1.2.2. Bouw van de kapel (pagina 5). Het zinsdeel *'Naar alle waarschijnlijkheid betreft dit'* wordt geschrapt en vervangen door *'Dit betreft' architect Jules Coomans (1871-1937) die vanaf 1895 stadsarchitect van Ieper was en waaraan in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed een 150-tal relictten worden gelinkt.*
- 2.1.1. Historische waarde (pagina 13). Het onderlijnde zinsdeel in de zin *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede wordt toegeschreven aan de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'* wordt sterker verwoord en vervangen door *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede is van de hand van de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'*

Ministerieel besluit

- Ministerieel besluit onder hoofding: Overwegende dat de Sint-Jozefkapel of Kapel van de Vrede met ommegang Jozefs Smart en Vreugde en oorlogsgedenkteken met Christus aan het kruis, als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:
(...)
Het onderlijnde zinsdeel in de zin *'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede wordt toegeschreven aan de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als*

neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.' wordt sterker verwoord en vervangen door 'Het ontwerp van de neogotische Kapel van de Vrede is van de hand van de gereputeerde stadsarchitect van Ieper Jules Coomans die als neogotisch ontwerper en als voortrekker van een historiserende wederopbouw in Ieper grote naambekendheid genoot.'

- Artikel 3.§2. 2° het behoud van de in de bijgevoegde lijst opgesomde cultuurgoederen in situ; wordt geschrapt en vervangen door Artikel 3. §1. 7° het behoud van de in de bijgevoegde lijst opgesomde cultuurgoederen in situ is wenselijk en wordt vooropgesteld.
- Artikel 5.§1. 6° i) het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en parken; het onderstreepte zinsdeel wordt geschrapt en vervangen door Artikel 5.§1. 6° i) het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg en inrichting van de kapelhof.

De bijlage met historische foto's en kaartenmateriaal bij het inhoudelijke dossier blijft ongewijzigd.

De fotografische registratie bij het ministerieel besluit wordt niet gewijzigd.

De afbakening blijft ongewijzigd.

2. Adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

Openbaar onderzoek en hoorrecht

De gemeente Brakel organiseerde het openbaar onderzoek van 17 juli 2017 tot 16 augustus 2017.

Het proces-verbaal van het openbaar onderzoek en de bezwaren maken integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Tijdens het openbaar onderzoek werd één bezwaar ingediend. Deze wordt hierna behandeld.

Er beriepen zich geen zakelijkrechthouders op het hoorrecht en vroegen gehoord te worden door het agentschap.

Omwille van privacy-redenen zijn de bezwaren anoniem opgenomen in dit document. Het beschermingsdossier bevat een overzicht van alle bezwaren en de gegevens van de bezwaarindieners.

Bezwaar uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

Samenvatting van het bezwaarschrift

De bezwaarindiener beschrijft de slechte toestand van de kapel en de kapelsite in 1999. Hij haalt aan dat de actuele goede staat het resultaat is van de niet-aflatende en doorgedreven inzet van vrijwilligers die met eigen middelen de erfgoedwaarden van de kapel en kapelhof herstelden.

De sinds 1999 uitgevoerde werken worden gedetailleerd opgelijst, alsook de talrijke activiteiten die werden en worden georganiseerd naar openstelling en ter ontsluiting van dit erfgoed.

De bezwaarindiener spreekt zijn vrees uit dat door de bescherming het agentschap Onroerend Erfgoed het beheer zal overnemen en dat (dagelijks) onderhoud niet meer mogelijk zal zijn zonder de nodige vergunningen. Dit alles ten nadele van het voortbestaan van de kapel.

Antwoord

Het ingediende bezwaar betreft meer een opmerking en vraag voor erkenning van de inzet van vrijwilligers voor het behoud van de kapelsite dan een bezwaar tegen de bescherming an sich. Dankzij de inzet van vrijwilligers gedurende de afgelopen 17 jaar werden de erfgoedwaarden van deze bijzondere kapel gevrijwaard en hersteld. De bescherming als monument bevestigt de erfgoedwaarden en erkent de onbezoldigde inzet van de vrijwilligers gedurende vele jaren. De bescherming biedt ook mogelijkheden om het toekomstig beheer te faciliteren.

De historiek van de kapel, tal van de in het bezwaarschrift opgesomde uitgevoerde werkzaamheden en georganiseerde activiteiten, zijn reeds opgenomen in het inhoudelijke beschermingsdossier. De bezwaarindiener was hier echter niet van op de hoogte.

Omdat het bezwaarschrift gestoeld is op een misverstand en een ongegronde vrees werd er voorafgaand aan deze bespreking contact opgenomen met de bezwaarindiener om de doelstellingen van de bescherming toe te lichten, alsook de positie van het agentschap bij het toekomstig beheer van dit patrimonium te verduidelijken en de nodige contactgegevens door te geven.

3. Conclusie

Het geformuleerde bezwaar uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

Het inhoudelijk dossier noch het beschermingsbesluit werden aangepast.